

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และ เสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัญหา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน ในจังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับสภาพการบริหาร การสอน การบริการ และการเลี้ยงดูจากสภาพการณ์ ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ภารโรงหรือพี่เลี้ยง เด็ก และผู้ปกครอง ของเด็กวัยก่อนเรียน รวมทั้ง เปรียบเทียบน้ำหนักและหาค่าความสัมพันธ์ของสภาพปัญหาของบุคคลทั้ง ๔ กลุ่มนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการบริหาร การสอน การบริการ และการเลี้ยงดูขึ้นเอง เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าให้ตอบโดยเสรี แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ คน ตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ เมื่อปรับปรุงแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับครูใหญ่ ครู ภารโรง และผู้ปกครองเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากรกลุ่มละ ๕ คน รวม ๒๐ คน และนำกลับมาหาความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น .๘๖

๒. นำแบบสอบถามที่หาความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับตัวอย่างประชากรในการวิจัยซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครองเด็กวัยก่อนเรียน จากโรงเรียนที่เปิดสอนเด็กเล็กหรือเด็กอนุบาล ในจังหวัดปทุมธานี ที่เปิดสอนในปีการศึกษา ๒๕๒๒ ประเภทละ ๕๐ คน รวมตัวอย่างประชากร ๒๐๐ คน แบบสอบถามที่นำไปใช้ ๒๐๐ ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

✓ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ของศูนย์คอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโปรแกรม SPSS (STATISTICAL PACKAGE FOR THE SOCIAL SCIENCE) ใน SUBPROGRAM T-TEST และ SUBPROGRAM ANOVA โดยใช้ T-TEST ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว สององค์ประกอบ และสามองค์ประกอบ (ONE WAY, TWO WAY และ THREE WAY) โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ ด้วย F-TEST ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของตัวแปร โดยใช้การทดสอบของดันแคน (Duncan's New Multiple Range Test) ที่ระดับ .๐๑ และ .๐๕ ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

๑. ในด้านการบริหาร

๑.๑ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการบริหาร ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบุคคลทั้ง ๔ กลุ่มนี้มีความเห็นว่าการบริหารเป็นปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน

๑.๒ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครองในด้านการบริหาร ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ และเมื่อเปรียบเทียบทีละคู่แล้ว พบว่าครูและภารโรง มีความคิดเห็นในเชิงนิมิตสูงกว่่า ผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ และยังพบว่าภารโรงมีความคิดเห็นในเรื่องการบริหารไม่แตกต่างจากผู้บริหาร ส่วนผู้ปกครองมีความเห็นในเชิงนิมิตต่ำสุด ผลการวิจัยแสดงว่าครูมีความคิดเห็นในเชิงนิมิตต่อการบริหารสูงกว่า ผู้บริหาร ภารโรง และผู้ปกครอง และยังพบว่าตามสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น ผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

๑.๓ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านการบริหาร ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กและผู้ปกครอง ที่ต่างกันในเรื่องเพศ และระดับการศึกษาพบว่า

ผู้บริหารที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริหารไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ครูที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริหารไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริหารไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ แต่ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริหารตามสภาพการณ์ปัจจุบัน แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ ส่วนสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คำปฏิเสธสัมพันธ์ระหว่างเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ แสดงว่าภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กมีความเห็นในด้านการบริหารแตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์

ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริหารตามสภาพการณ์ปัจจุบันไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ แต่ตามสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

๑.๔ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านการบริหารของผู้ปกครองที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๒. ในด้านการสอน

๒.๑ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการสอนตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น พบว่ามีความแตก

ต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๑ แสดงว่าบุคคลทั้ง ๔ กลุ่มนี้มีความเห็นว่าการสอนเป็นปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนเรียน

๒.๒ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ภารโรง หรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง ในด้านการสอนตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๒.๓ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านการสอน ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และควรจะเป็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กที่มีเพศและผู้ปกครอง และระดับการศึกษาต่างกันพบว่า

ผู้บริหารที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการสอนไม่แตกต่างกัน ทั้งสองสภาพการณ์ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการสอนไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการสอนแตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๑ และค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๑ แสดงว่าครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการสอน ทั้งสองสภาพการณ์

ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งสองสภาพการณ์ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการสอนไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ส่วนผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการสอนไม่แตกต่างกัน ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน แต่ในสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕

๒.๔ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านการสอน ทั้งสองสภาพการณ์ของผู้ปกครอง ที่ต่างกันในเรื่องเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ และค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในด้านการสอนทั้งสองสภาพการณ์

๓. ในด้านการบริการ

๓.๑ เมื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยง เด็กและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการบริการตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบุคคลทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นว่ามีปัญหา

๓.๒ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยง เด็กและผู้ปกครอง ในด้านการบริการตามสภาพการณ์ปัจจุบัน แสดงว่าบุคคลทั้ง ๔ กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน พบว่าครู มีความคิดเห็นเชิงนิมมานสูงกว่าผู้บริหารและผู้ปกครอง ส่วนสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น บุคคลทั้ง ๔ กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๓.๓ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านการบริการ ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยง เด็กและผู้ปกครอง ที่มีเพศและระดับ การศึกษาต่างกัน พบว่า

ผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริการไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ส่วนผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริการ ตามสภาพการณ์ปัจจุบันแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แต่ในสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

ครูผู้สอนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการบริการไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ภารโรงหรือพี่เลี้ยง เด็กที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ปกครองที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านบริการไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๓.๔ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านบริการทั้งสองสภาพการณ์ ของผู้ปกครอง ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความ มีนัยสำคัญ .๐๕ และตามสภาพการณ์ปัจจุบัน ค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ การศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน

คนที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการบริการตามสภาพการณ์ปัจจุบัน ส่วนตามสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น ไม่แตกต่างกัน

๔. ในด้านการเลี้ยงดู

๔.๑ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเลี้ยงดูตามสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบุคคลทั้ง ๔ กลุ่มนี้มีความเห็นว่าการเลี้ยงดูเป็นปัญหา

๔.๒ ความคิดเห็นในด้านการเลี้ยงดูตามสภาพการณ์ปัจจุบันของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ และพบว่าครูและภารโรงมีความคิดเห็น ในเชิงนิมานสูงกว่าผู้ปกครอง ส่วนสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๔.๓ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านการเลี้ยงดู ตามสภาพการณ์ปัจจุบันและสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นของผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กและผู้ปกครอง พบว่า

ผู้บริหารที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการเลี้ยงดูไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ครูที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการเลี้ยงดูไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กที่มีเพศและระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการเลี้ยงดูไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ปกครองที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านการเลี้ยงดู ทั้งสองสภาพการณ์ของผู้ปกครอง ที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ และค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งสองสภาพการณ์ ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน ในจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาทุกด้าน และผลการวิจัยส่วนมากสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังจะแยกอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

ก. ด้านการบริหารการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนในจังหวัดปทุมธานี

ผู้บริหาร ครู ภารโรง หรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง มีความเห็นว่ามีปัญหา ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่า แต่ละกลุ่มตั้งความหวังในสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นไว้สูงกว่าความเป็นจริง และอาจเนื่องมาจากสภาพการณ์บริหารในปัจจุบันมีอุปสรรคต่าง ๆ เช่น

แผนการศึกษาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน

๑.๑ การที่ความไม่ตรงกัน คนบางกลุ่มมองแผนของการจัดการศึกษาระดับนี้ เป็นเพียงการชี้แนะแนวทาง จึงเกิดการนำไปปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ หรือละเว้นการปฏิบัติ และแม้การศึกษาภาคบังคับก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ตั้งจุดประสงค์ไว้

๑.๒ ขาดกำลังคน เงิน วัสดุ และการจัดการที่ดี ในด้านกำลังคนนั้นการจัดการศึกษาระดับนี้มีอัตรากำลังคนที่ได้รับการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การศึกษาของเด็กวัยก่อนเรียนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรที่อยู่ในวัยนี้ ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๘ ล้านคน งบประมาณในการจัดการศึกษาระดับนี้อยู่ในขั้นต่ำ เพราะรัฐมุ่งจัดเพื่อเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ท้องถิ่น มูลนิธิ และเอกชนจัดให้มากเท่านั้น วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้น ขาดในเรื่องอาคารสถานที่ และการจัดการที่ดั้นด้นจำเป็นมาก เพราะหน่วยงานที่เป็นองค์การของรัฐและเอกชน มีจุดอ่อนในการดำเนินการ

ปัจจุบันปรากฏผลว่าประชากรที่อยู่ในวัยนี้ ได้เข้ารับการศึกษาร้อยละ ๑๒ ทั้ง ๆ ที่การจัดการศึกษาระดับนี้เป็นสิ่งจำเป็นในประเทศไทย เพราะผู้ปกครองส่วนมากขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก โดยเฉพาะผู้ยากไร้ในถิ่นยากจนในเมืองและชนบท ประเทศไทยเริ่มมีแผนการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๖๑ ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๓) เป็นเวลา ๖๒ ปี ซึ่งเป็นเวลานาน แต่ขาดการพัฒนา ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ได้กล่าวถึงนโยบายในการจัดการศึกษาระดับนี้ว่า "รัฐเพียงจัดทำเป็นตัวอย่างและสนับสนุนให้ท้องถิ่นหรือเอกชนจัดให้มาก" ซึ่งถ้าจะ

กล่าวถึงหน่วยงานระดับท้องถิ่น ชันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และสภา
ตำบลแล้ว เป็นองค์การที่อ่อนแอ ประชาชนยังไม่มีความรู้ และไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปดำเนินการให้
มีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็นได้ ส่วนเอกชนนั้นมุ่งเพื่อผลประโยชน์เพื่อการค้า การเอาใจผู้ปกครอง
ให้เด็กให้อ่านออกเขียนได้ ทำเลขเก่ง และท่องจำภาษาอังกฤษได้ ซึ่งผิดหลักการศึกษาของเด็กวัย
ก่อนเรียน ดังนั้นการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้จึงเป็นเพียงความหวังเท่านั้น

ผู้บริหารในระดับโรงเรียนหรือครูใหญ่นั้นสำคัญมาก จากการศึกษาพบว่า ครูใหญ่ส่วนมาก
อายุราชการเกินกว่า ๑๓ ปีขึ้นไป มีผู้เคยเรียนวิชาเอกอนุบาลเพียง ๑ คน และเคยได้รับการอบรม
เกี่ยวกับอนุบาลหรือเด็กเล็ก ๑๑ คน เวลาที่ใช้ในการอบรมส่วนมากใช้เวลา ๘ วัน วุฒิครูใหญ่ส่วน
มากอนุปริญญาหรือเทียบเท่า การที่ครูใหญ่มีอายุราชการมาก ส่วนมากไม่เคยได้รับการอบรม ทำ
ให้เกิดการไม่เข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และยังเกิดการถดถอยในเรื่องความรู้สำหรับ
ความคิดเห็นในด้านการบริหารเฉพาะกลุ่มครูใหญ่ เห็นว่าการบริหารเป็นปัญหา แม้ว่าจะเป็นผู้บริหาร
เอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีปัญหาคือ แนวนโยบาย ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับ
โรงเรียน ที่ขาดความเข้าใจและประสานงาน เพื่อให้เกิดผลทางด้านการปฏิบัติอย่างถูกต้องตาม
จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ครูมีความคิดเห็นในด้านการบริหาร ว่ามีปัญหามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน
ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ทำการสอน ย่อมมีความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเอาใจใส่และ
ติดตามผลจากผู้บริหาร

ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก มีความคิดเห็นต่างกันในเรื่องของการบริหาร ตามสภาพการณ์
ปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการโรงที่รับผิดชอบในปริมาณงานที่ต่างกัน สภาพของงานต่างกัน และสภาพ
สิ่งแวดล้อมรวมทั้งผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร และระดับการศึกษาที่ต่างกัน

ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น อาจเนื่องมาจากความมุ่งหวังของผู้ปกครองที่ตั้งไว้ ต่อเด็กวัยก่อนเรียนต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มี เพศระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองต่างก็ เห็นว่าการบริหารเป็นปัญหา

ข. ในด้านการสอนระดับเด็กวัยก่อนเรียนของจังหวัดปทุมธานี

ผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง มีความเห็นว่ามีปัญหา อาจจะเป็น ได้ว่าแต่ละกลุ่มตั้งความหวังในสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นไว้สูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ในสภาพการณ์ปัจจุบันในชั้นอนุบาล ไม่มีหลักสูตรและโครงการสอนที่แน่นอน แต่ละโรงเรียนครูแต่ละ คนยึดหลักการสอนต่างกัน การใช้อุปกรณ์การสอนประกอบมีน้อยมาก ครูส่วนมากไม่เคยเรียนวิชาเอก อนุบาลมาก่อน และเคยอบรมการสอนเด็กเล็กจำนวนเพียง ๑๕ คน ส่วนมากใช้เวลา ๗ วัน ใน รายของการวิจัยศูนย์เด็กวัยก่อนเรียนปรากฏว่า การฝึกอบรมบุคลากรยังไม่เหมาะสมเนื่องจากฝึก ในสภาพการณ์หนึ่ง ไม่อ่าจนนำไปใช้กับอีกสภาพการณ์หนึ่งได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากความสามารถของผู้ รับการฝึกอบรมมีวุฒิต่ำ และการฝึกอบรมช่วงเวลาสั้น ° ครูผู้สอนส่วนมากอายุราชการ ๑๓ ปีขึ้นไป ทำให้ครูขาดการปรับปรุงประสิทธิภาพในการสอน จากรายงานการวิจัยอิทธิพลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๓ กล่าวว่า ถึงแม้การฝึกหัดครูในประเทศไทยจะมีมานาน แต่การสอนก็ ไม่ได้เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่แล้วมากนัก เด็กจะ เรียนได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจเป็นตัวแปรที่ สำคัญ ในด้านความรับผิดชอบในการสอน ครูส่วนมากรับผิดชอบเด็ก ๓๐ คน ซึ่งมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานของการสอนระดับอนุบาล ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ซึ่งเด็กในระดับนี้ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ครูจะต้องดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา และส่วนมากครูสอนทุกวิชาตลอดทั้งวัน ไม่มีเวลาศึกษาหรือวางแผนงานเพิ่มเติม ครูต้องเป็นเวร รับส่งเด็กร่วมกับครูอื่น ๆ ครึ่งละ ๕ วัน และในแต่ละวันครูต้อง

° สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ผลการวิจัยการจัดศูนย์เด็กวัยก่อนเรียนในประเทศไทย, หน้า ๑๔-๑๕.

ทำหน้าที่ธุรการด้วย เมื่อครูต้องทำงานหนักทั้งวัน ทำให้การสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เด็กจึงขาดการเสริมสร้างทางสติปัญญา ในการทำงานส่วนมากผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ทำ ซึ่งครูอาจมีประสบการณ์ทางการศึกษาระดับนี้น้อย ไม่มีใจรัก ครูส่วนมากเงินเดือนน้อย การดำเนินงานยังขาดงบประมาณ เด็กเสียค่าบำรุงโรงเรียนค่าเฉลี่ยคนละประมาณ ๒๐ บาทต่อเดือน และต่ำที่สุด ๕ บาท และมีประมาณ ๔% ที่ไม่มีเงินจ่ายค่าบำรุง และขาดการติดตามผลงานจากผู้บังคับบัญชา

เมื่อเปรียบเทียบทีละคู่แล้ว ปรากฏว่าครูมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในด้านการสอนสูงกว่าผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้สอนโดยตรง ย่อมรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และทราบว่าจะงานที่ตนทำได้ผลหรือไม่ ส่วนผู้ปกครองนั้นไว้วางใจครูในความรู้ที่จะสอนเด็ก และเห็นใจว่าการสอนเด็กระดับนี้ต้องใช้ความพยายามมากอยู่แล้ว และผู้ปกครองส่วนมากไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับเด็กวัยก่อนเรียน ส่วนใหญ่มุ่งให้อ่านออกเขียนได้อย่างเดียว

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่แตกต่างในเรื่องเพศ และระดับการศึกษาแล้ว ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูแต่ละคนใช้เวลาเรียนในโรงเรียนมาน้อยต่างกัน และตั้งความหวังในการสอนไว้ต่างกัน ครูที่ใช้เวลาเรียนมาก ตั้งความหวังไว้สูง

ส่วนการโรงเรียนที่มองว่า การสอนมีปัญหาอาจเนื่องจากปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เพราะงานที่ทำไม่ได้ทำด้วยใจรัก เป็นงานที่หนัก ขาดการนิเทศและติดตามผลจากผู้บังคับบัญชา

ค. ในด้านการบริการช่วยเหลือเด็กวัยก่อนเรียนในจังหวัดปทุมธานี

ผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง มีความเห็นว่ามีปัญหา อาจเป็นได้ว่าแต่ละกลุ่มตั้งความหวังในสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นไว้สูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งอาจเนื่องมาจากตามสภาพการณ์การบริการในปัจจุบันไม่มีหลักสูตร และการปฏิบัติที่ได้ผล ทั้งนี้เพราะในโรงเรียนส่วนมากมีภารโรงคนเดียว และมีโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญเท่านั้นที่มีพี่เลี้ยงเด็ก ภารโรงต้องทำหน้าที่บริการเกือบทุกอย่างในโรงเรียน แต่ถูกละเลยจากผู้บังคับบัญชาในการอบรมประเมินผล ติดตามผลการขอความคิดเห็นความชอบ และการยกย่องชมเชย ซึ่งบทบาทและหน้าที่ของภารโรงยังไม่มีการศึกษา

วิจัยมากนัก โดยเฉลี่ยแล้วส่วนมากภารโรงแต่ละคนมีเวลาดูแลเกี่ยวข้องกับเด็กเล็กหรืออนุบาลเพียงวันละ ๑ ชั่วโมง เมื่อดูค่าตอบแทนที่เป็นเงินเดือนแล้ว เดือนละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท ซึ่งน้อยมากในการที่จะเลี้ยงดูครอบครัวอย่างปกติสุขได้ ภารโรงส่วนมากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ในการที่จะให้ภารโรงเข้าไปมีส่วนช่วยนั้นจึงเป็นเพียงความหวัง

ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านบริการ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารส่วนหนึ่งต้องการให้ภารโรงดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ให้มีความรักเอาใจใส่ การใช้คำพูดกับเด็กให้ไพเราะ ไม่ขู่เข็ญขึงคับเด็ก การบริการ กระทำได้อย่างเหมาะสม

ครูนั้นมีความต้องการเช่นเดียวกับผู้บริหาร และอยากให้ภารโรงได้มีส่วนเข้ามาช่วยตน

ผู้ปกครองมีความหวังจะให้ลูกของตนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็กอย่างใกล้ชิดปลอดภัย กินอาหารดีมีประโยชน์ นอนในที่สะอาดปลอดภัย ใช้ห้องน้ำที่สะอาด อยากให้ได้รับการดูแลในเรื่องการเล่นและความปลอดภัยต่าง ๆ

ง. ในด้านการเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนในจังหวัดปทุมธานี

ผู้บริหาร ครู ภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง มีความเห็นว่ามีปัญหา อาจเป็นได้ว่าแต่ละกลุ่มตั้งความหวังในสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นไว้สูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งอาจเนื่องมาจากในสภาพการณ์เลี้ยงดูปัจจุบันไม่ได้ปฏิบัติตามหลักการที่ถูกต้อง การเลี้ยงดูทั้ง ๓ แบบคือ การเลี้ยงดูแบบเข้มงวด แบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย ส่วนมากผู้ปกครองใช้แบบตามใจเด็ก เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่กำลังน่ารักน่าเอ็นดู ผู้ปกครองมักตามใจ และผู้ปกครองไม่เคยผ่านการอบรมหรือเรียนวิชาเอกอนุบาลเลย การเลี้ยงดูเด็กตามแต่ประสบการณ์ของผู้เลี้ยง ผู้ปกครองส่วนมากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและรับจ้าง รายได้เฉลี่ยเดือนละ ๑,๘๐๐ ถึง ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีผู้อยู่ในความอุปการะไม่มีรายได้ประมาณครอบครัวละ ๓ คน การที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ต้องทำงานทั้งวัน ใช้แรงงานเกินกว่ามาตรฐาน ทำให้เกิดการอ่อนเพลียและหุดหงิด ไม่มีเวลาในการอบรมบุตรของตน รายได้น้อยไม่พอกับค่าใช้จ่าย ซึ่งจากผลการวิจัย

การจัดศูนย์เด็กก่อนเรียนพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อโอกาสในการเข้าเรียน ต่อผลการเรียน และต่อการเลี้ยงดูมาก^๑

เหตุผลที่ผู้บริหาร ครู ภารโรง เห็นว่าการเลี้ยงดูมีปัญหา เพราะผู้บริหารเห็นว่าเด็กที่มาจากแต่ละครอบครัว มีพฤติกรรมต่างกัน บางคนปรับตัวยาก หรือบางคนแสดงออกมากเกินไป บางคนตามใจตนเอง ครูและภารโรง เช่นเดียวกับผู้บริหาร และอยากให้เด็กได้รับการแนะนำและเลี้ยงดูเพื่อให้ได้ช่วยเหลือตนเอง รวมทั้งมารยาทต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าเป็นหน้าที่การเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่จะต้องฝึกเด็กมาที่บ้าน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา, หน้า ๒.

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ครู ภารโรง และผู้ปกครอง ทั้ง ๆ ไป

๑. ในการบริหาร เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนมีปัญหาในการบริหาร ทั้งนโยบาย การจัดการ การติดตามผล ดังนั้นควรที่จะแก้ไขโดยมีการอบรมผู้บริหารให้เข้าใจในนโยบายตรงกัน ในการจัดการนั้นควรให้ความสำคัญ โดยผู้บริหารเองจะต้องประสานงานระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และควรเปิดการอบรมให้แก่ผู้บริหารอย่างทั่วถึง

๒. ในด้านการสอน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน มีปัญหาในการสอนของครู หลักสูตรวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังนั้นควรจะได้มีการอบรมครูที่สอนในชั้นนี้อย่างเร่งด่วน โดยวางแผนในระยะยาวและระยะสั้น และในระดับฝึกหัดครูควรจะได้เปิดหลักสูตรวิชาเอกอนุบาลศึกษาให้มากทุกวิทยาลัยครู ในการนิเทศติดตามผล ควรจะกระทำการต่อเนื่องและครอบคลุมทุกโรงเรียนที่เปิดสอน โดยเฉพาะในโรงเรียนที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกล

๓. ในด้านการบริการ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน มีปัญหาในการบริการของภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก เนื่องจากสภาพปัจจุบันนั้น การบริการของภารโรงหรือพี่เลี้ยงเด็ก รับภาระมากเกินไป โดยส่วนมากแต่ละโรงเรียนมีภารโรงเพียง ๑ คน ฉะนั้นควรจะมีการแก้ปัญหาโดยรับภารโรงเพิ่มในชั้นเด็กเล็ก โดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะในชั้นนี้เด็กยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ในด้านความรู้นั้นควรจะได้เปิดอบรมภารโรง เช่นเดียวกับครูและผู้บริหาร เพราะการอบรมเป็นระยะๆ นั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับวิทยาการใหม่ ๆ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และให้มีการติดตามผลจากผู้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง

๔. ในด้านการเลี้ยงดู การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน มีปัญหาในการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เนื่องจากเด็กวัยนี้กำลังนำรักรผู้ปกครองมักตามใจ และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองไม่ดีเป็นส่วนมาก เด็กจึงถูกละเลยในการเลี้ยงดู จึงควรจะได้จัดบริการข่าวสารการเลี้ยงดูทางโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ในเรื่องการเลี้ยงดู และ

ควรที่ทุกหมู่บ้านจะต้องจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กของตนเองขึ้นมา โดยความช่วยเหลือของรัฐบาลในการอบรมบุคลากร ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาค่าการปล่อยเด็กไว้ตามลำพังในเวลาที่พ่อแม่ออกไปประกอบอาชีพในเวลากลางวัน และถ้าทำได้ควรจะอบรมผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู โดยสอดแทรก เช่นในการอบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน ในจังหวัดปทุมธานี

๑. ควรมีโครงการอบรมครูที่สอนชั้นระดับอนุบาล หรือเด็กเล็ก ทั้งระยะสั้นและระยะยาว อย่างรีบด่วน เพื่อที่จะให้ครูได้มีความรู้ในการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของการจัดการศึกษาระดับนี้

๒. มีการติดตามผลในด้านการบริหาร การสอน การเลี้ยงดู รวมทั้งการวัดและประเมินผลของการศึกษาระดับนี้ โดยตั้งเป็นคณะกรรมการและติดตามทุกระยะ

๓. ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในด้านการเลี้ยงดู โดยการออกข่าวสาร การณรงค์ โดยขอความร่วมมือไปยังหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พัฒนากรฯ

ค. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรจะวิจัยหารูปแบบที่เหมาะสมกับท้องถิ่นต่าง ๆ ในการอบรมเลี้ยงดู โดยมุ่งศึกษาริสนิยมความเชื่อที่มีผลต่อการเลี้ยงดู และรูปแบบกลาง ๆ สำหรับคนไทย

๒. ควรจะวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ผ่านการศึกษาในระดับวัยก่อนเรียน กับผู้ที่ไม่ผ่านการศึกษาระดับนี้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไร

๓. ควรวิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ของผู้ปกครอง โดยดูที่สภาพสังคม ศาสนา ระดับการศึกษา ฐานะเศรษฐกิจ และอาชีพ ว่าจะมีผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมนั้น ๆ อย่างไร และจะกระทบต่อส่วนรวมอย่างไร